



Broj: 05-05-1-2050-2/13  
Sarajevo, 20. juni 2013. godine

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA  
BOSNE I HERCEGOVINE**

- PREDSTAVNIČKI DOM
- DOM NARODA

**Predmet. Saglasnost za ratifikaciju konvencije, traži se**

U skladu sa članom 16. Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora ("Sl. glasnik BiH", br 29/00 i 32/13), dostavljamo vam radi davanja saglasnosti za ratifikaciju:

**Konvencija Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (ETS 210).**

Budući da je Ministarstvo ljudska prava i izbjeglice BiH nadležno za provođenje postupka za pristupanje Bosne i Hercegovine ovoj konvenciji, molimo vas da na sastanke vaših komisija, odnosno sjednice Doma, pored predstavnika Predsjedništva BiH, kao predlagачa, pozovete i predstavnika Ministarstva koji poslanicima, odnosno delegatima može dati sve potrebne informacije o konvenciji.

S poštovanjem,

**GENERALNI SEKRETAR**

**Ranko Ninković**





Broj: 08/1-23-40-2399-6/11  
Datum: 17. juni 2013. godine

19.06.2013

VRLO HITNO

**BOSNA I HERCEGOVINA**  
**PREDSJEDNIŠTVO**  
**S A R A J E V O**

05 05-1 1050

**PREDMET: Prijedlog odluke o ratifikaciji Konvencije VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici**

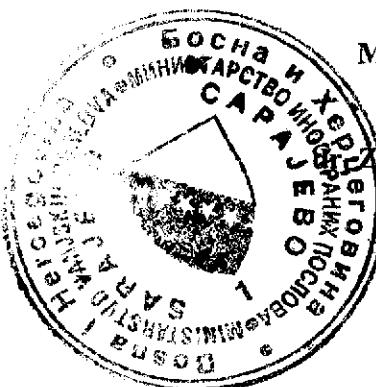
U prilogu akta dostavljamo Prijedlog odluke o ratifikaciji Konvencije Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, koja je sačinjena/otvorena za potpisivanje u Istanbulu, 11. maja 2011.godine.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, na 25. redovnoj sjednici održanoj 19. jula 2012.godine, donijelo Odluku o pristupanju Bosne i Hercegovine Konvenciji, a na 31. sjednici održanoj 23. januara 2013.godine, ovlastilo ambasadora Almira Šahovića, šefa Stalne misije BiH pri Vijeću Evrope u Strazburu da Konvenciju potpiše. Konvencija je, u ime BiH, potpisana 8. marta o.g.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 51. sjednici održanoj 28. maja 2013.g, utvrdilo Prijedlog odluke o ratifikaciji Konvencije radi dostavljanja Predsjedništvu BiH i provedbe procedure ratifikacije (kopija obavijesti o Zaključku Vijeća ministara BiH je u prilogu ovog akta).

Dostavljamo i kopiju mišljenja Ureda za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH, akt broj: 01-02-739-2/11 od 10. maja 2013.g.

Predlažemo da Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, u skladu sa odredbama Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora ("Službeni glasnik BiH", broj 29/00 i 32/13) provede postupak ratifikacije predmetne konvencije.



Prilog: kao u tekstu

# Vijeće Europe

## Konvencija o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja

### **Preamble**

Države članice Vijeća Europe i druge potpisnice ovoga dokumenta,

Pozivajući se na Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (ETS br. 5, 1950.) i njezinih protokola, Europsku socijalnu povelju (ETS br. 35, 1961., revidirana 1996., ETS br. 163), Konvenciju Vijeća Europe o borbi protiv trgovine ljudima (ETS br. 197, 2005.) i Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištanja i seksualnog zlostavljanja (ETS br. 201, 2007.);

Pozivajući se na sljedeće preporuke Vijeća ministara državama članicama Vijeća Europe: Preporuku Rec(2002)5 o zaštiti žena od nasilja, Preporuku CM/Rec(2007)17 o standardima i mehanizmima rodne ravnopravnosti, Preporuku CM/Rec(2010)10 o ulozi žena i muškaraca u sprječavanju i rješavanju sukoba i izgradnji mira, te na druge relevantne preporuke;

Uzimajući u obzir sve veći opseg sudske prakse Europskog suda za ljudska prava, koji postavlja značajne standarde na području nasilja nad ženama;

Imajući u vidu Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (1966.), Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima (1966.), Konvenciju Ujedinjenih naroda o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW, 1979.) i Opcionalni protokol uz Konvenciju (1999.), kao i Opću preporuku br. 19 Odbora za uklanjanje svih oblika diskriminacije žena (Odbor za CEDAW) o nasilju nad ženama, Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (1989.) i opcionalne protokole uz Konvenciju (2000.) i Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (2006.);

Imajući u vidu Rimski statut Međunarodnoga kaznenog suda (2002.);

Pozivajući se na temeljna načela međunarodnog humanitarnog prava, a osobito na Ženevsku konvenciju (IV.) koja se odnosi na zaštitu civila u vrijeme rata (1949.) i dodatne protokole I. i II. (1977.) uz tu konvenciju;

Osuđujući sve oblike nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja;

Prepoznajući da je postizanje *de iure* i *de facto* jednakosti između žena i muškaraca ključni element u sprječavanju nasilja nad ženama;

Prepoznajući da je nasilje nad ženama izraz povjesno nejednakih odnosa moći između žena i muškaraca, koji su doveli do dominacije i diskriminacije muškaraca nad ženama, kao i do sprječavanja napredovanja žena u punoj mjeri;

Prepoznajući strukturu prirodu nasilja nad ženama kao rodno utemeljeno nasilje, te da je nasilje nad ženama jedan od ključnih društvenih mehanizama kojima se žene primoravaju biti u podređenom položaju u odnosu na muškarce;

Prepoznajući, uz ozbiljnu zabrinutost, da su žene i djevojčice često izložene ozbiljnim oblicima nasilja poput obiteljskog nasilja, seksualnog uznemiravanja, silovanja, prisilnog braka, kaznenih djela počinjenih u ime tzv. časti i genitalnog sakaćenja, koji predstavljaju ozbiljnu povredu ljudskih prava žena i djevojčica i glavnu prepreku ostvarivanju jednakosti između žena i muškaraca;

Prepoznajući da povrede ljudskih prava za vrijeme oružanih sukoba koji pogađaju civilno stanovništvo, osobito žene, u obliku raširenog ili sustavnog silovanja i seksualnog nasilja, kao i mogući porast rodno utemeljenog nasilja za vrijeme i nakon sukoba;

Prepoznajući da su žene i djevojčice izložene većem riziku od rodno utemeljenog nasilja od muškaraca;

Prepoznajući da obiteljsko nasilje neravnomjerno pogađa žene, a da muškarci također mogu biti žrtvama obiteljskog nasilja;

Prepoznajući da su djeca žrtve obiteljskog nasilja, kao i svjedoci obiteljskog nasilja;

Nastrojeći iskorijeniti nasilje nad ženama i obiteljsko nasilje u Europi,

Suglasile su se o sljedećem:

## Poglavlje I. Ciljevi, definicije, načelo jednakosti i nediskriminacije, opće obveze

### Članak 1. Ciljevi Konvencije

1. Ciljevi ove Konvencije su:
  - a. zaštititi žene od svih oblika nasilja i spriječiti, procesuirati i ukloniti nasilje nad ženama i obiteljsko nasilje;
  - b. doprinijeti suzbijanju svih oblika diskriminacije nad ženama i promicati suštinsku jednakost između žena i muškaraca, uključujući i osnaživanje žena;
  - c. izraditi sveobuhvatni okvir, politike i mјere zaštite i pomoći svim žrtvama nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja;
  - d. unarijediti međunarodnu suradnju u pogledu uklanjanja nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja;
  - e. pružiti podršku i pomoć organizacijama i tijelima unutarnjih poslova u učinkovitoj suradnji radi usvajanja sveobuhvatnog pristupa uklanjanju nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja.
2. Kako bi se osigurala djelotvorna primjena odredaba Konvencije, u ovoj je Konvenciji određen nadzorni mehanizam.

### Članak 2. Područje primjene Konvencije

1. Konvencija se odnosi na sve oblike nasilja nad ženama, uključujući obiteljsko nasilje, koje žene nesrazmjerno pogađa u odnosu na muškarce.
2. Preporučuje se članicama da primjenjuju ovu Konvenciju na sve žrtve obiteljskog nasilja. Članice trebaju pokloniti posebnu pozornost ženama žrtvama rodno utemeljenog nasilja u primjeni odredaba ove Konvencije.
3. Ova Konvencija primjenjuje se u doba mira kao i u slučaju oružanog sukoba.

### Članak 3. Definicije

U svrhu ove Konvencije:

- a. „nasilje nad ženama“ označuje povredu ljudskih prava i oblik diskriminacije nad ženama i predstavlja sva djela rodno utemeljenog nasilja koja dovode do ili mogu dovesti do tjelesne, seksualne, psihičke odnosno ekonomski povrede ili patnje žena, obuhvaćajući i prijetnje takvim djelima, prisilu odnosno arbitratno lišavanje slobode, bilo u javnosti ili u privatnom životu;
- b. „obiteljsko nasilje“ označuje svako djelo tjelesnog, seksualnog, psihičkog odnosno ekonomskog nasilja do kojega dođe u obitelji ili kućanstvu odnosno između bivših ili sadašnjih supružnika odnosno partnera, neovisno o tomu dijeli li počinitelj ili je dijelio kućanstvo sa žrtvom;
- c. „rod“ označuje društveno određene uloge, ponašanja, djelovanja i osobine što ih dano društvo smatra prikladnim za žene i muškarce;
- d. „rodno utemeljeno nasilje nad ženama“ označuje nasilje usmjereno protiv žene zato što je žena, odnosno ono koje nesrazmjerno utječe na žene;
- e. „žrtva“ označuje svaku fizičku osobu izloženu postupanju opisanome pod točkama a. i b.;
- f. pojma „žena“ uključuje djevojke mlađe od 18 godina.

### Članak 4. Temeljna prava, načelo jednakosti i nediskriminacije

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne ili druge mјere za unaprjeđenje i zaštitu prava svakoga, osobito žena, na život bez nasilja i u javnoj i u privatnoj sferi.

2. Članice će osuditi sve oblike diskriminacije nad ženama i bez odgode poduzeti potrebne zakonodavne i druge mjere za sprječavanje diskriminacije, a naročito:

- uključivanjem u ustav države ili druge odgovarajuće zakone načela jednakosti između žena i muškaraca i osiguranjem ostvarivanja ovoga načela u praksi;
- zabranom diskriminacije nad ženama, uključujući korištenje sankcija po potrebi;
- ukidanjem zakona i praksi kojima se diskriminiraju žene.

3. Članice će osigurati primjenu odredaba ove Konvencije, osobito mjera zaštite prava žrtava, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi kao što su: spol, rod, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, seksualno opredjeljenje, rodni identitet, dob, zdravstveno stanje, invalidnost, bračno stanje, status migranta ili izbjeglice ili neki drugi status.

4. Posebne mjere potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne smatraju se diskriminacijom u smislu ove Konvencije.

#### **Članak 5. Obveze država i dužna pažnja**

1. Članice će se suzdržati od sudjelovanja u bilo kakvom činu nasilja nad ženama i osigurati da državna tijela, dužnosnici, službenici, ustanove i drugi sudionici koji nastupaju u ime države postupaju sukladno ovoj obvezi.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere da s dužnom pažnjom spriječe, istraže, kazne i osiguraju nadoknadu za djela nasilja obuhvaćena ovom Konvencijom koja počine nedržavni akteri.

#### **Članak 6. Rodno osjetljive politike**

Članice će raditi na uključivanju pitanja roda u primjenu i procjenu utjecaja odredaba ove Konvencije te na promicanju i djelotvornoj primjeni politika jednakosti između žena i muškaraca i osnaživanja žena.

#### **Poglavlje II. Integriranje politika i prikupljanje podataka**

#### **Članak 7. Sveobuhvatne i koordinirane politike**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere za usvajanje i primjenu djelotvornih, sveobuhvatnih i koordiniranih državnih politika koje obuhvaćaju sve relevantne mjere za sprječavanje i borbu protiv svih oblika nasilja obuhvaćenih ovom Konvencijom i nude holistički odgovor na nasilje nad ženama.

2. Članice će osigurati da se u politikama navedenim u stavku 1. prava žrtve stave u središte svih mjer i primjenjuju kroz učinkovitu suradnju svih nadležnih tijela, institucija i organizacija.

3. Mjere što se poduzimaju sukladno ovome članku uključit će, po potrebi, sve nadležne sudionike poput: državnih tijela, nacionalnih, regionalnih i lokalnih parlamenata i uprava, državnih institucija za zaštitu ljudskih prava i organizacija civilnoga društva.

#### **Članak 8. Financijska sredstva**

Članice će odvojiti odgovarajuća financijska sredstva i ljudske resurse za primjerenu provedbu integriranih politika, mjera i programa za sprječavanje i borbu protiv svih oblika nasilja obuhvaćenih ovom Konvencijom, uključujući i one koje provode nevladine organizacije i civilno društvo.

#### **Članak 9. Nevladine organizacije i civilno društvo**

Članice će prepoznati, poticati i podupirati, na svim razinama, rad nevladinih organizacija i organizacija civilnoga društva u borbi protiv nasilja nad ženama i uspostaviti učinkovitu suradnju s ovim organizacijama.

#### **Članak 10. Koordinacijsko tijelo**

1. Članice će odrediti odnosno uspostaviti jedno ili više službenih tijela nadležnih za koordinaciju, provedbu, nadzor i procjenu politika i mjera za sprječavanje i borbu protiv svih oblika nasilja obuhvaćenih ovom Konvencijom. Ta će tijela koordinirano prikupljati podatke sukladno članku 11., analizirati i objavljivati rezultate.

2. Članice će osigurati da određena odnosno uspostavljena tijela sukladno ovome članku dobiju opće podatke o mjerama poduzetima sukladno Poglavlju VIII.

3. Članice će osigurati da određena odnosno uspostavljena tijela sukladno ovome članku imaju kapacitet za neposrednu komunikaciju i održavanje veza s odgovarajućim tijelima drugih članica.

#### **Članak 11. Prikupljanje podataka i istraživanje**

1. U svrhu primjene ove Konvencije, članice će: poduzimati sljedeće:

a. prikupljati relevantne statističke podatke u pravilnim vremenskim razmacima o slučajevima svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom;

b. podupirati istraživanja na terenu svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom radi proučavanja osnovnih uzroka i posljedica, učestalosti i stope osuda, kao i učinkovitosti mjera koje se poduzimaju u primjeni ove Konvencije.

2. Članice će nastojati provoditi ankete među stanovništvom u pravilnim vremenskim razmacima radi procjene prevalencije i trendova svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom.

3. Članice će skupini stručnjaka iz članka 66. ove Konvencije dati prikupljene podatke sukladno ovome članku radi poticanja međunarodne suradnje i omogućavanja uspostave međunarodnih mjerila (*benchmarking*).

4. Članice će osigurati da prikupljeni podaci sukladno ovome članku budu dostupni javnosti.

#### **Poglavlje III. Sprječavanje**

#### **Članak 12. Opće obvezne**

1. Članice će poduzeti potrebne mjere za promicanje promjena u društvenim i kulturnim obrascima ponašanja žena i muškaraca kako bi se iskorijenile predrasude, običaji, tradicije i druge prakse utemeljene na zamisli inferiornosti žena odnosno na stereotipnim ulogama žena i muškaraca.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere za sprječavanje svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom svake fizičke odnosno pravne osobe.

3. Sve mjere poduzete sukladno ovome Poglavlju obuhvaćaju i odgovaraju na specifične potrebe osoba ugroženih određenim okolnostima, a u njihovom se središtu nalaze ljudska prava svih žrtava.

4. Članice će poduzeti sve potrebne mjere za poticanje svih članova društva, osobito muškaraca i dječaka, da aktivno doprinesu sprječavanju svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom.

5. Članice će osigurati da se kultura, običaji, vjera, tradicija odnosno tzv. čast ne smatraju opravdanjem za bilo koje djelo nasilja obuhvaćeno Konvencijom.

6. Članice će poduzeti sve potrebne mjere za promicanje programa i aktivnosti za osnaživanje žena.

#### **Članak 13. Podizanje svijesti**

1. Članice će promicati odnosno provoditi, redovito i na svim razinama, kampanje odnosno programe podizanja svijesti, uključujući i suradnju s državnim institucijama za ljudska prava i tijelima za rodnu ravnopravnost, civilnim društvom i nevladinim, osobito ženskim, organizacijama po potrebi, a u cilju podizanja svijesti i razumijevanja u široj javnosti različitih manifestacija svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom, njihovih posljedica za djecu i potrebe za sprječavanjem takvoga nasilja.

2. Članice će osigurati širenje obavijesti u široj javnosti o raspoloživim mjerama za sprječavanje djela nasilja obuhvaćenih Konvencijom.

#### **Članak 14. Obrazovanje**

1. Članice će poduzeti, po potrebi, potrebne korake za uvođenje nastavnog materijala o pitanjima poput: jednakosti žena i muškaraca, nestereotipnih rodnih uloga, uzajamnog poštivanja, nenasilnog rješavanja sukoba u međuljudskim odnosima, rođno utemeljenog nasilja nad ženama i prava na osobni integritet, koji je prilagođen sposobnostima učenika u službene nastavne planove na svim razinama obrazovanja.

2. Članice će poduzeti sve potrebne korake kako bi promicale načela iz stavka 1. u neformalnim obrazovnim ustanovama, kao i u sportu, kulturnim i rekreativnim ustanovama i medijima.

#### **Članak 15. Obuka stručnjaka**

1. Članice će osigurati odnosno ojačati odgovarajuće obuke za nadležne stručnjake koji se bave žrtvama odnosno počiniteljima svih djela nasilja obuhvaćenih Konvencijom o sprječavanju i otkrivanju takvoga nasilja, o jednakosti između žena i muškaraca, o potrebama i pravima žrtava, kao i o sprječavanju sekundarne viktimizacije.

2. Članice će osigurati da obuke iz stavka 1. uključe obuku o koordiniranoj suradnji više tijela radi sveobuhvatnog i odgovarajućeg upućivanja u slučajevima nasilja obuhvaćenog Konvencijom.

#### **Članak 16. Programi preventivne intervencije i programi za rad s počiniteljima nasilja**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere za osnivanje i potporu programima čiji je cilj da počinitelji obiteljskog nasilja nauče i usvoje nenasilno ponašanje u međuljudskim odnosima u pogledu sprječavanja daljnog nasilja i izmjene obrazaca nasilnog ponašanja.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere za osnivanje i potporu programima za rad s počiniteljima, osobito seksualnim prijestupnicima, čiji je cilj spriječiti ponavljanja kaznenog dela.

3. Pri poduzimanju mera iz stavaka 1. i 2. članice će osigurati da zaštita, podrška žrtvama i njihova ljudska prava budu od primarnog značaja i da, po potrebi, osnivanje i provedba ovih programa izvode u bliskoj suradnji sa specijaliziranim službama za podršku žrtvama.

#### **Članak 17. Sudjelovanje privatnog sektora i medija**

1. Članice će poticati privatni sektor, sektor za informacijske i komunikacijske tehnologije i medije, uz dužno poštivanje slobode govora i njihove neovisnosti, da sudjeluju u razradi i provedbi politika te da ustroje pravilnike i standarde za sprječavanje nasilja nad ženama i veće poštivanje njihova dostojanstva.

2. Članice će razvijati i promicati, u suradnji s privatnim sektorom, sposobnosti među djecom, roditeljima i odgajateljima za rad u informacijsko-komunikacijskom okružju koje omogućuje pristup ponižavajućem sadržaju seksualne odnosno nasilne prirode koji može biti štetan.

### **Poglavlje IV. Zaštita i podrška**

#### **Članak 18. Opće obveze**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere zaštite svih žrtava od daljnog nasilja.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere, sukladno međunarodnom pravu, za osiguranje odgovarajućih mehanizama za učinkovitu suradnju između svih nadležnih državnih tijela, uključujući sudove, javna tužiteljstva, tijela unutarnjih poslova, lokalne i regionalne uprave, kao i nevladine organizacije i ostale relevantne organizacije i osobe, u pružanju zaštite i podrške žrtvama i svjedocima svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom, uključujući i upućivanje na opće i specijalizirane službe za podršku navedene u člancima 20. i 22. ove Konvencije.

3. Članice će osigurati da mjeru što ih poduzimaju sukladno ovome Poglavlju ispunjavaju sljedeće kriterije:

- da su utemeljene na razumijevanju nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja iz rodne perspektive i da su usmjerene na ljudska prava i sigurnost žrtve;
- da su utemeljene na integriranom pristupu koji uzima u obzir odnos između žrtava, počinitelja, djece i njihova šireg društvenog okružja;
- da im je cilj izbjegavanje sekundarne viktimizacije;
- da im je cilj osnaživanje i ekonomска neovisnost žena žrtava nasilja;

- da, tamo gdje je to prikladno, različite službe za zaštitu i podršku žrtava budu smještene u istim prostorijama;
- da odgovaraju na specifične potrebe ugroženih osoba, uključujući i djecu žrtve, i da su im dostupne.

4. Pružanje usluga ne smije ovisiti o spremnosti žrtve da podnese prijavu ili svjedoči protiv bilo kojeg počinitelja.

5. Članice će poduzeti odgovarajuće mjere za pružanje konzularne i druge vrste zaštite svojim državljanima i drugim žrtvama koje imaju pravo na takvu zaštitu, sukladno svojim obvezama i međunarodnom pravu.

#### **Članak 19. Informiranje**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da žrtve dobiju odgovarajuće i pravovremene obavijesti o raspoloživim uslugama podrške i zakonskim mjerama na jeziku koji razumiju.

#### **Članak 20. Opće usluge podrške**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi žrtvama osigurale pristup uslugama koje omogućavaju njihov oporavak od nasilja. Te mjere trebaju obuhvaćati, kada je to potrebno, usluge poput pravnog i psihološkog savjetovališta, finansijske potpore, stanovanja, obrazovanja, obuke i pomoći pri zapošljavanju.

2. Članice će poduzeti sve potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi žrtvama osigurale pristup uslugama zdravstvene i socijalne skrbi, kao i primjerenu opremljenost tih službi i obučenost zaposlenika za pomoć žrtvama i upućivanje na odgovarajuće službe.

#### **Članak 21. Pomoć kod individualnih/kolektivnih žalbi**

Članice će osigurati žrtvama informacije i pristup važećim regionalnim i međunarodnim mehanizmima individualnih/kolektivnih žalbi. Članice će promicati pružanje suosjećajne i informirane pomoći žrtvama prilikom ulaganja takvih žalbi.

#### **Članak 22. Specijalizirane usluge podrške**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi omogućile odnosno osigurale, uz odgovarajuću geografsku rasprostranjenost, neposrednu kratkoročnu i dugoročnu specijaliziranu uslugu podrške svakoj žrtvi koja je bila izložena bilo kojem djelu nasilja obuhvaćanog Konvencijom.

2. Članice će omogućiti odnosno osigurati specijalizirane usluge podrške svim ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci.

#### **Članak 23. Sigurne kuće**

Članice će poduzeti sve potrebne zakonodavne i druge mjere kako bi omogućile otvaranje odgovarajućih, lako dostupnih sigurnih kuća u dostačnom broju za siguran smeštaj i proaktivnu pomoć žrtvama nasilja, osobito ženama i njihovoj djeci.

#### **Članak 24. SOS telefoni**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere za uspostavu 24 sata dnevno (*non-stop*) besplatne SOS telefonske linije koja pokriva cijelu zemlju, radi davanja savjeta pozivateljima, poverljivo odnosno čuvajući njihovu anonimnost, u vezi sa svim oblicima nasilja obuhvaćenih ovom Konvencijom.

#### **Članak 25. Podrška žrtvama seksualnog nasilja**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi omogućile otvaranje odgovarajućih, u dostačno velikome broju lako dostupnih kriznih centara za slučajevе silovanja odnosno centara za žrtve seksualnog nasilja koji žrtvama osiguravaju usluge liječničkog i forenzičkog pregleda, podršku u slučaju traume i savjetovanje.

#### **Članak 26. Zaštita i podrška djeci svjedocima**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da se prilikom pružanja usluga zaštite i podrške žrtvama vodi računa o pravima i potrebama djece svjedoka svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom.

2. Mjere sukladne ovome članku uključuju psihosocijalno savjetovanje primjereno uzrastu djece svjedoka svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom, pri čemu se dužna pažnja poklanja najboljem interesu djeteta.

### **Članak 27. Prijava**

Članice će poduzeti potrebne mjere kako bi se ohrabrio svaki svjedok počinjenog kaznenog djela nasilja obuhvaćenog Konvencijom, odnosno one osobe koje imaju opravdane razloge za sumnju da je takvo djelo počinjeno ili se mogu očekivati daljnja djela nasilja, da to prijavi nadležnim organizacijama ili tijelima.

### **Članak 28. Prijava stručnjaka**

Članice će poduzeti potrebne mjere kako bi osigurale da pravila o povjerljivosti što ih nalaže međunarodno pravo određenim stručnjacima ne budu preprekom za, pod odgovarajućim uvjetima, prijavu nadležnim organizacijama ili tijelima ako imaju osnovanu sumnju da je počinjeno ozbiljno djelo nasilja obuhvaćeno ovom Konvencijom i da se mogu očekivati daljnja djela nasilja.

## **Poglavlje V. Materijalno kazneno pravo**

### **Članak 29. Građanske parnice i pravni liječkovi**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi žrtvama osigurale odgovarajuće građanske pravne liječkove protiv počinitelja.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi žrtvama osigurale, sukladno općim načelima međunarodnoga prava, primjerene građanske pravne liječkove protiv državnih tijela koja nisu ispunila svoju dužnost i poduzela potrebne preventivne i zaštitne mjere iz svojih nadležnosti.

### **Članak 30. Naknada**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi žrtvama omogućile pravo na naknadu od počinitelja za svako kazneno djelo iz ove Konvencije.

2. Odgovarajuća državna naknada bit će dodijeljena onima koji su zadobili ozbiljne tjelesne ozljede odnosno onima kojima je narušeno zdravlje, ako šteta nije pokrivena iz drugih izvora kao što su: počinitelja, osiguranje ili državno zdravstveno i socijalno davanje. To neće spriječiti članice da zahtijevaju povrat naknade od počinitelja sve dok se vodi računa o sigurnosti žrtve.

3. Mjere poduzete sukladno stavku 2. osigurat će dodjelu naknade u razumnom vremenskom roku.

### **Članak 31. Skrbništvo, pravo na posjet i sigurnost**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da slučajevi nasilja obuhvaćeni ovom Konvencijom budu uzeti u obzir pri dodjeli skrbništva i prava na posjet djece.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da ostvarivanje svakog prava na posjet odnosno skrbništvo ne ugrozi prava i sigurnost žrtve odnosno djece.

### **Članak 32. Građanske posljedice prisilnih brakova**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da se brakovi sklopljeni pod prisilom mogu smatrati pobjojnim, mogu se poništiti ili rastaviti bez nepotrebnog financijskog odnosno administrativnog opterećenja žrtve.

### **Članak 33. Psihičko nasilje**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale inkriminiranje namjernog ponašanja koje prisilom ili prijetnjama ozbiljno narušava psihički integritet neke osobe.

#### **Član 34. Proganjanje**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale inkriminiranje namjernog ponašanja ponovljanjem prijetnji upućenih drugoj osobi, koje uzrokuju njezin odnosno njegov strah za svoju sigurnost.

#### **Članak 35. Tjelesno nasilje**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale inkriminiranje namjerno počinjenih djela tjelesnog nasilja nad drugom osobom.

#### **Članak 36. Seksualno nasilje, uključujući silovanje**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale inkriminiranje sljedećih oblika namjernog ponašanja:

- a. vaginalna, analna ili oralna penetracija seksualne prirode na tijelu druge osobe bez njezina/njegova pristanka, korištenjem bilo kojega dijela tijela odnosno predmeta;
- b. druge seksualne radnje s osobom bez njezina/njegova pristanka;
- c. navođenje druge osobe na pokušaj seksualnih radnji s trećom osobom bez njezina/njegova pristanka.

2. Pristanak mora biti dobrovoljni ishod slobodne volje osobe prema procjeni u danim okolnostima.

3. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale primjenu odredaba stavka 1. i na djela počinjena nad bivšim odnosno sadašnjim supružnicima ili partnerima sukladno međunarodnom pravu.

#### **Članak 37. Prisilni brak**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale inkriminiranje namjernog prisiljavanja odrasle osobe odnosno djeteta na stupanje u brak.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale inkriminiranje namjernog namamljivanja odrasle osobe odnosno djeteta na teritorij članice odnosno države koja nije njezina odnosno njegova država prebivališta u cilju prisiljavanja te odrasle osobe odnosno djeteta da stupi u brak.

#### **Članak 38. Genitalno sakačenje žena**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale inkriminiranje sljedećih oblika namjernog ponašanja:

- a. obrezivanje, infibulacija odnosno bilo kakvo drugo sakačenje cijelih odnosno bilo kojeg dijela malih i velikih usmina odnosno klitorisa (dražice) kod žene;
- b. prisila i navođenje žena da se podvrgnu kojoj od radnji navedenih pod točkom a.;
- c. poticanje, prisila odnosno navođenje djevojčice na koju od radnji navedenih pod točkom a.

#### **Članak 39. Prisilni pobačaj i prisilna sterilizacija**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale inkriminiranje sljedećih namjernih radnji:

- a. pobačaj žene bez njezina informiranog pristanka;
- b. operacija u svrhu odnosno uz ishod onemogućavanja prirodne reprodukcije kod žene bez njezina informiranog pristanka i razumijevanja postupka.

#### **Članak 40. Seksualno uznemiravanje**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da svaki oblik neželjenog verbalnog, neverbalnog odnosno tjelesnog ponašanja seksualne prirode u svrhu odnosno uz ishod povrede dostojanstva osobe, posebice kada se stvara zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće odnosno uvrjedljivo ozračje, bude predmetom kaznene odnosno druge pravne sankcije.

#### **Članak 41. Pomaganje odnosno podstrekavanje i pokušaj**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi ustanovile kao kazneno djelo, ako je namjerno počinjeno, pomaganje odnosno podstrekavanje činjenja kaznenih djela iz članaka 33., 34., 35., 36., 37., 38.a. i 39. Konvencije.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi ustanovile kao kazneno djelo, ako je namjerno počinjeno, pokušaj činjenja kaznenih djela iz članaka 35., 36., 37., 38.a. i 39. ove Konvencije.

#### **Članak 42. Neprihvatljiva opravdanja za kaznena djela, uključujući i djela počinjena u ime tzv. časti**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da se u kaznenim postupcima, pokrenutima na temelju svakog djela nasilja obuhvaćenog Konvencijom, kultura, običaji, vjera, tradicija odnosno tzv. čast ne smatraju opravdanjem za takva djela. Tu posebno spadaju tvrdnje da je žrtva prekršila kulturne, vjerske, društvene ili tradicionalne norme odnosno običaje prikladnog ponašanja.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da se ni jednoj osobi koja nagovara dijete na činjenje bilo kojega djela iz stavka 1. ne umanji kaznena odgovornost te osobe za počinjena djela.

#### **Članak 43. Kažnjivost kaznenih djela**

Kaznena djela iz ove Konvencije podliježu kaznenom progonu neovisno o prirodi odnosa između žrtve i počinitelja.

#### **Članak 44. Nadležnost**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale nadležnost nad svakim kaznenim djelom iz ove Konvencije kada je djelo počinjeno:

- a. na njihovom teritoriju; ili
- b. na brodu koji plovi pod njihovom zastavom; ili
- c. u zrakoplovu registriranom po njihovom zakonu; ili
- d. od strane njihovog državljanina; ili
- e. od strane osobe koja boravi na njihovom teritoriju.

2. Članice će nastojati poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi uspostavile nadležnost nad svakim kaznenim djelom iz ove Konvencije kada je ono počinjeno nad njihovim državljanima odnosno nad osobom koja boravi na njihovom teritoriju.

3. U sudskim postupcima za kaznena djela iz članaka 36., 37., 38. i 39. ove Konvencije članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da njihova nadležnost ne bude uvjetovana time što su djela inkriminirana na teritoriju na kojem su počinjena.

4. U sudskim postupcima za kaznena djela iz članaka 36., 37., 38. i 39. ove Konvencije članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da njihova nadležnost u pogledu stavka 1. točke g. i d. ne bude uvjetovana time što sudski postupak može biti pokrenut samo na temelju prijave žrtve kaznenog djela odnosno polaganja obavijesti države u kojoj je kazneno djelo počinjeno.

5. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi uspostavile nadležnost nad kaznenim djelima iz ove Konvencije u slučajevima u kojima se optuženik nalazi na njihovom teritoriju, te je ne bi odnosno ne bi ga isporučili drugoj članici samo na temelju njezina odnosno njegova državljanstva.

6. Kada više od jedne članice tvrdi da je nadležna za kazneno djelo iz ove Konvencije, članice sudsionice će se, po potrebi, međusobno konzultirati u smislu određivanja najprikladnije nadležnosti za postupak.

7. Ne dovodeći u pitanje opća pravila međunarodnog prava, ova Konvencija ne isključuje ni jednu kaznenu nadležnost neke članice koju ona ima sukladno svojem nacionalnom zakonodavstvu.

#### **Članak 45. Sankcije i mjere**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da kaznena djela iz ove Konvencije budu kažnjiva učinkovitim, razmjernim i sankcijama koje odvraćaju od činjenja kaznenih djela, uzimajući u obzir njihovu ozbilnost. Te sankcije po potrebi obuhvaćaju kazne lišavanja slobode, što može dovesti do izručenja.
2. Članice mogu donijeti druge mjere u odnosu na počinitelja poput:
  - praćenja odnosno nadzora osuđenih osoba;
  - ukidanja prava na roditeljstvo, ako se najbolji interes djeteta, što može uključivati sigurnost žrtve, ni na koji drugi način ne može jamčiti.

#### **Članak 46. Otegotne okolnosti**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da se slijedeće okolnosti, ako već nisu sastavnim dijelom kaznenoga djela, sukladno odgovarajućim odredbama nacionalnog zakonodavstva, mogu smatrati otegotnim okolnostima pri određivanju kazne za kaznena djela iz Konvencije:

- a. kazneno djelo koje nad bivšim odnosno sadašnjim supružnikom ili partnerom, sukladno nacionalnom zakonodavstvu, počini član obitelji, osoba koja stanuje zajedno sa žrtvom odnosno osoba koja je zlouporabila svoj autoritet;
- b. ponovljeno kazneno djelo odnosno srodnna djela;
- c. kazneno djelo počinjeno nad osobom koja je postala ugrožena uslijed određenih okolnosti;
- d. kazneno djelo počinjeno nad djetetom odnosno u prisutnosti djeteta;
- e. kazneno djelo koje počine dvoje ili više ljudi u suradnji;
- f. kazneno djelo kojemu je prethodilo odnosno koje je pratilo ekstremno nasilje;
- g. kazneno djelo počinjeno uz uporabu oružja odnosno uz prijetnju oružjem;
- h. kazneno djelo s ozbiljnim tjelesnim odnosno psihičkim posljedicama za žrtvu;
- i. ako je počinitelj prethodno osuđivan za kaznena djela slične prirode.

#### **Članak 47. Presude treće članice**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi pri određivanju kazne uzele u obzir konačne presude trećih članica za kaznena djela iz ove Konvencije.

#### **Članak 48. Zabrana postupka obveznog alternativnog rješavanja sporova odnosno određivanja kazne**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi zabranile obvezno alternativno rješavanje sporova, uključujući medijaciju i pomirbu, u odnosu na sve oblike nasilja obuhvaćene Konvencijom.
2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale, u slučaju određivanja novčane kazne, vođenje računa o sposobnosti počinitelja da ispuni svoje financijske obveze prema žrtvi.

#### **Poglavlje VI. Istraga, sudski postupak, postupovno pravo i zaštitne mjere**

#### **Članak 49. Opće obveze**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale provođenje istraživačkih postupaka za sve oblike nasilja obuhvaćene Konvencijom bez neopravdane odgode, pri čemu se uzimaju u obzir prava žrtve u svim fazama kaznenog postupka.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere, sukladno temeljnim načelima ljudskih prava i imajući u vidu razumijevanje nasilja iz rodne perspektive, radi osiguranja učinkovite istrage i sudskog postupka za kaznena djela iz ove Konvencije.

#### **Članak 50. Neposredni odgovor, sprječavanje i zaštita**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da nadležna tijela unutarnjih poslova odmah i na odgovarajući način odgovore na sve oblike nasilja obuhvaćene Konvencijom te ponude odgovarajući i neposrednu zaštitu žrtvama.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da se odgovorna tijela unutarnjih poslova uključe odmah i na odgovarajući način u sprječavanje i zaštitu od svih oblika nasilja obuhvaćenih ovom Konvencijom, uključujući i primjenu preventivnih operativnih mjeru i prikupljanje dokaza.

#### **Članak 51. Procjena rizika i upravljanje rizikom**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da nadležna tijela obave procjenu rizika od smrtnosti, ozbiljnosti stanja i rizika od ponavljanja nasilja u cilju upravljanja rizikom, i ako je to potrebno, koordiniranog osiguranja i podrške.

2. Stranke će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da se pri procjeni iz stavka 1. uzme u obzir, u svim fazama istrage i primjene zaštitnih mera, činjenica da počinitelji djela nasilja obuhvaćenih ovom Konvencijom posjeduju vatreno oružje odnosno imaju pristup vatrenom oružju.

#### **Članak 52. Hitne mjere zaštite**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da nadležna tijela u slučajevima neposredne opasnosti budu ovlaštena za izdavanje naloga počinitelju obiteljskog nasilja da napusti mjesto stanovanja žrtve odnosno ugrožene osobe na dosta vremensko razdoblje i zabranu počinitelju da uđe u stan ili stupi u kontakt sa žrtvom odnosno ugroženom osobom.

#### **Članak 53. Mjere zabrane prilaska odnosno zaštite**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da odgovarajuće mјere zabrane prilaska odnosno zaštite budu na raspolaganju žrtvama svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da mјere zabrane prilaska odnosno zaštite iz stavka 1.:

- budu dostupne za neposrednu zaštitu i bez nepotrebnih financijskih odnosno administrativnih opterećenja za žrtvu;
- donose se na određeno vrijeme odnosno do njihove izmjene odnosno ukidanja;
- tamo gde je potrebno, izdaju se na *ex parte* osnovi s neposrednim djelovanjem;
- budu dostupne neovisno o ili uz druge sudske postupke;
- mogu se uvesti u kasnije sudske postupke.

3. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da povrede zabrane prilaska odnosno mјere zaštite izrečene sukladno stavku 1. budu predmetom učinkovitih, razmјernih i sankcija koje odvraćaju od činjenja kaznenih djela.

#### **Članak 54. Istrage i dokazi**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da tijekom svakog građanskog odnosno kaznenog sudskog postupka dokazi koji se odnose na seksualnu prošlost i ponašanje žrtve budu prihvaćeni samo ako je to mjerodavno i nužno.

#### **Članak 55. Postupci *ex parte* i *ex officio***

1. Članice će osigurati da istrage odnosno sudski postupci za kaznena djela iz članaka 35., 36., 37., 38. i 39. ove Konvencije u potpunosti ne ovise o izvještu odnosno prijavi što ju je podnijela žrtva ako je kazneno djelo u cijelosti odnosno dijelom počinjeno na njezinom teritoriju, te da se postupak može nastaviti čak i ako žrtva povuče svoj iskaz odnosno prijavu.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale, u skladu s uvjetima koje propisuje njihovo nacionalno zakonodavstvo, mogućnost za vladine i nevladine organizacije i savjetnike iz područja obiteljskog nasilja da pomognu i/ili pruže podršku žrtvama, na njihov zahtjev, tijekom istrage i sudskog postupka u vezi s kaznenim djelima iz ove Konvencije.

#### **Članak 56. Mjere zaštite**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere zaštite prava i interesa žrtava, uključujući njihove posebne potrebe kao svjedoka, u svim fazama istrage i sudskog postupka, naročito:

- a. osiguravajući im zaštitu, kao i zaštitu za njihove obitelji i svjedoka, od zastrašivanja, odmazde i ponovljene viktimizacije;
- b. osiguravajući obaviještenost žrtava, barem u slučajevima kada žrtve i njihove obitelji mogu biti u opasnosti, o bježstvu počinitelja odnosno privremenom ili trajnom puštanju na slobodu;
- c. obavještavajući žrtve, pod uvjetima sukladnim s međunarodnim pravom, o njihovim pravima i raspoloživim uslugama, o ishodu njihove žalbe, prijave, o općem napretku istrage odnosno postupka i o njihovoj ulozi u prethodnom, kao i o ishodu njihova slučaja;
- d. omogućavajući žrtvama da, sukladno postupovnim pravilima međunarodnoga prava, budu saslušane, pruže dokaze i predstave svoje stanovište, potrebe i brige, neposredno odnosno putem posrednika, i da one budu uzete u razmatranje;
- e. osiguravajući žrtvama odgovarajuće usluge podrške tako da njihova prava i interesi budu propisno predstavljeni i uzeti u obzir;
- f. osiguravajući usvajanje mjera za zaštitu privatnosti i ugleda žrtve;
- g. osiguravajući, gdje god je to moguće, izbjegavanje susreta žrtava i počinitelja u prostorijama suda i tijela unutarnjih poslova;
- h. osiguravajući žrtvama neovisne i stručne prevoditelje kada su žrtve stranke u postupku odnosno kada iznose dokaze;
- i. omogućavajući žrtvama da svjedoče, sukladno pravilima njihova nacionalnog zakonodavstva, u sudnici bez prisutnosti odnosno barem bez prisutnosti optuženika, naročito korištenjem odgovarajućih komunikacijskih tehnologija, tamo gdje su dostupne.

2. Dijete žrtva i dijete svjedok nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja trebaju dobiti, po potrebi, posebne mjere zaštite koje su u najboljem interesu djeteta.

#### **Članak 57. Pravna pomoć**

Članice će osigurati pravo na pravni savjet i besplatnu pravnu pomoć žrtvama, pod uvjetima koje propisuje njihovo nacionalno zakonodavstvo.

#### **Članak 58. Zastara**

Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da zastara pokretanja sudskog postupka za kaznena djela iz članaka 36., 37., 38. i 39. ove Konvencije traje dovoljno dugo i razmjerno ozbilnosti kaznenog djela koje je u pitanju, kako bi se osiguralo dostačno vrijeme za učinkovito pokretanje postupka nakon što žrtva postane punoljetna.

#### **Poglavlje VII. Migracije i azil**

#### **Članak 59. Boravišni status**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale žrtvama čiji boravišni status ovisi o supružniku odnosno partneru, sukladno njihovom nacionalnom zakonodavstvu, u slučaju rastave braka odnosno raskida veze i posebno teških okolnosti da na zahtjev mogu dobiti nezavisnu dozvolu boravka, bez obzira na dužinu trajanja braka odnosno veze. Uvjeti koji se odnose na dodjelu i trajanje nezavisne dozvole boravka utvrđuju se nacionalnim zakonodavstvom.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da žrtve mogu dobiti obustavu postupka protjerivanja pokrenutog u vezi s boravišnim statusom koji ovisi o supružniku odnosno partner, sukladno nacionalnom zakonodavstvu, i omogućile im da podnesu zahtjev za nezavisnu dozvolu boravka.

3. Članice će izdati žrtvama dozvolu boravka s mogućnošću produljenja u jednom od dva odnosno u oba slučaja kada:

- a. nadležno tijelo smatra njihov ostanak nužnim zbog njihovih osobnih prilika;
- b. nadležno tijelo smatra njihov ostanak nužnim u svrhu njihove suradnje s nadležnim tijelima u istrazi odnosno kaznenom postupku.

4. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da žrtve prisilnog braka dovedene u drugu zemlju u svrhu vjenčanja, a koje su zbog toga izgubile boravišni status u zemlji u kojoj inače borave, mogu ponovno ostvariti taj status.

#### **Članak 60. Rodno utemeljeni zahtjevi za azil**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da rodno utemeljeno nasilje nad ženama bude prepoznato kao oblik proganjanja u značenju članka 1, A (2), Konvencije iz 1951., koja se odnosi na izbjeglički status, i kao oblik ozbiljne ugroze koja zahtijeva dodatnu/subsidijarnu zaštitu.

2. Članice će osigurati rodno osjetljivo tumačenje po svakoj osnovi Konvencije, a u slučajevima kada se utvrdi postojanje straha od proganjanja po jednoj ili više tih osnova, podnositeljima zahtjeva bit će odobren status izbeglice sukladno primjenjivim nadležnim instrumentima.

3. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi razvile rodno osjetljive postupke prijma i usluge podrške za azilante, kao i rodno osjetljive upute i postupke azila koji obuhvaćaju utvrđivanje statusa izbeglice i zahtijevanje međunarodne zaštite.

#### **Članak 61. Zabrana protjerivanja odnosno vraćanja**

1. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere za poštivanje načela zabrane protjerivanja odnosno vraćanja (*non-refoulement*) sukladno postojećim obvezama po međunarodnom pravu.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da žrtve nasilja nad ženama kojima je potrebna zaštita, neovisno o njihovu boravišnom statusu, ne budu ni pod kojim uvjetima vraćene ni u jednu zemlju u kojoj bi bile u riziku odnosno gdje bi mogle biti podvrgnute mučenju odnosno nečovječnom odnosno ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

### **Poglavlje VIII. Međunarodna suradnja**

#### **Članak 62. Opća načela**

1. Članice će međusobno surađivati, sukladno odredbama ove Konvencije, u primjeni odgovarajućih međunarodnih i regionalnih instrumenata suradnje u pogledu građanskih i kaznenih pravnih pitanja, kao i dogovora postignutih na temelju jedinstvenih ili recipročnih zakona i nacionalnog zakonodavstva, u što većoj mjeri radi:

- a. sprječavanja, borbe protiv i kaznenog progona svih oblika nasilja obuhvaćenih ovom Konvencijom;
- b. zaštite i pomoći žrtvama;
- c. provođenja istrage ili provođenja postupaka koji se odnose na kaznena djela iz ove Konvencije;
- d. provođenja odgovarajućih građanskih i kaznenih presuda pravosudnih tijela svake od članica, uključujući i mjere zaštite.

2. Članice će poduzeti potrebne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da žrtve kaznenog djela iz ove Konvencije počinjenog na teritoriju neke od članica, a koji nije teritorij njezina prebivališta, mogu uložiti žalbu pred nadležnim tijelima svoje države prebivališta.

3. Ako članica koja daje uzajamnu pravnu pomoć u kaznenim pitanjima u pogledu isporučenja odnosno provedbe građanske ili kaznene presude druge članice ove Konvencije, koja je uvjetovana sporazumom, dobije zahtjev za takvu pravnu suradnju od članice s kojom nema potpisani ovakav sporazum, ovu Konvenciju može smatrati pravnim temeljem uzajamne pravne pomoći u pitanjima kaznenog prava, isporučenja odnosno provedbe građanskih odnosno kaznenih presuda jedne članice u odnosu na kaznena djela iz ove Konvencije.

4. Članice će nastojati uvrstiti, po potrebi, sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja u programe razvojne pomoći trećim zemljama, što obuhvaća i sklapanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma s trećim zemljama u pogledu zaštite žrtava sukladno članku 18. stavku 5.

#### **Članak 63. Mjere koje se odnose na ugrožene osobe**

Kada jedna članica, na temelju raspoloživih podataka, ima opravданu sumnju da je neka osoba neposredno ugrožena od bilo kojeg kaznenog djela nasilja iz članka 36., 37., 38. i 39. ove Konvencije na teritoriju druge članice, članica koja ima te podatke potiče se da ih bez odgode prenese drugoj stranci s ciljem poduzimanja odgovarajućih mjer zaštite. Tamo gde je to primjenjivo, ti podaci obuhvatit će pojedinosti o postojećim mjerama zaštite za ugrožene osobe.

#### **Članak 64. Informiranje**

1. Članica od koje su traženi podaci obvezna je odmah obavijestiti članicu koja je tražila podatke o svim okolnostima koje onemogućavaju provođenje tražene radnje ili će je vjerojatno znatno odgoditi.

2. Članica može bez prethodnog zahtjeva, u granicama nacionalnog zakonodavstva, uputiti drugoj članici obavijesti koje je dobila u svojoj istrazi kada smatra da odavanje takvih obavijesti može pomoći drugoj stranci u sprječavanju kaznenih djela iz ove Konvencije odnosno pri pokretanju ili provođenju istraga ili postupaka povodom takvih kaznenih djela, odnosno koja može dovesti do zahtjeva za suradnju s tom članicom sukladno ovome Poglavlju.

3. Članica koja dobije neku obavijest sukladno stavku 2. proslijedit će je svojim nadležnim tijelima radi provođenja postupka ako se to smatra prikladnim, odnosno radi uzimanja u obzir te obavijesti u odgovarajućim građanskim ili kaznenim postupcima.

#### **Članak 65. Zaštita podataka**

Osobni podaci skladište se i koriste sukladno obvezama članica po Konvenciji o zaštiti osoba s obzirom na automatsku obradu osobnih podataka (ETS, br. 108).

### **Poglavlje IX. Nadzorni mehanizam**

#### **Članak 66. Skupina stručnjaka za borbu protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja**

1. Skupina stručnjaka za borbu protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja (u dalnjem tekstu: GREVIO) pratit će primjenu ove Konvencije u državama članicama.

2. GREVIO čini najmanje 10 a najviše 15 članova, pri čemu se vodi računa o rodnoj i geografskoj uravnoteženosti, kao i multidisciplinarnoj stručnosti. Za izbor članova zadužen je Odbor članica Konvencije, a bira ih na temelju nominacija među državljanimi država članica ove Konvencije na mandat od četiri godine, uz mogućnost još jednog izbora.

3. Prvi izbor 10 članova obavit će se u razdoblju od jedne godine od stupanja na snagu ove Konvencije. Izbor dodatnih pet članova obavit će se nakon 25. ratifikacije odnosno pristupa.

4. Izbio članova GREVIO-a temelji se na sljedećim načelima:

- a. članovi se biraju sukladno transparentnom postupku među osobama visokog moralnog integriteta, poznatim po svojoj stručnosti na području ljudskih prava, rodne ravnopravnosti, nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja, kao i pomoći i zaštite žrtava, odnosno koje su pokazale stručno iskustvo u područjima obuhvaćenim ovom Konvencijom;
- b. bilo koja dva člana GREVIO-a ne mogu biti državljani iste države;
- c. članovi trebaju predstavljati glavne pravne sustave;

- d. članovi trebaju predstavljati sudionike i tijela iz područja nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja;
- e. članovi predstavljaju sami sebe, neovisni su i nepristrani u obnašanju svojih funkcija i na raspolaganju su za učinkovito obavljanje svojih dužnosti.

5. Izborni postupak za članove GREVIO-a odredit će Odbor ministara Vijeća Europe nakon konzultacija sa strankama i njihovog jednoglasnog odobrenja u roku od šest meseci od stupanja na snagu ove Konvencije.

6. GREVIO donosi svoj pravilnik o radu.

7. Članovi GREVIO-a i drugi članovi izaslanstava koji obavljaju državne posjete, kako je opisano u članku 68. stavci 9. i 14., uživat će povlastice i imunitete iz dodatka ovoj Konvenciji.

#### **Članak 67. Odbor članica**

- 1. Odbor članica sastoji se od predstavnika članica ove Konvencije.
- 2. Odbor članica saziva glavni tajnik Vijeća Europe. Prvi sastanak Odbora održat će se u roku od godinu dana od stupanja na snagu ove Konvencije radi izbora članova GREVIO-a. Nakon toga sastajat će se na zahtjev jedne trećine članica, predsjednika Odbora članica ili glavnog tajnika.
- 3. Odbor članica donosi svoj pravilnik o radu.

#### **Članak 68. Postupak**

- 1. Na temelju upitnika koji pripremi GREVIO, članice podnose glavnom tajniku Vijeća Europe izvješće o zakonodavnim i drugim mjerama što ih odredbe ove Konvencije čine pravomoćnima.
- 2. GREVIO razmatra podneseno izvješće sukladno stavku 1. s predstavnicima dotične članice.
- 3. Nakon toga se postupak procjene dijeli na cikluse, čije trajanje određuje GREVIO. Na početku svakog ciklusa GREVIO bira konkretne odredbe na kojima se temelji postupak procjene i šalje upitnik.
- 4. GREVIO određuje odgovarajući način za provođenje ovog nadzornog postupka. Može donijeti posebni upitnik za svaki ciklus procjene, koji služi kao osnova za postupak procjene primjene ove Konvencije u državama članicama. Takav upitnik upućuje se svim članicama. Članice odgovaraju na ovaj upitnik, kao i na sve druge GREVIO-ve zahtjeve za informacijama.
- 5. GREVIO može dobiti obavijesti o primjeni Konvencije od nevladinih organizacija i civilnog društva, kao i od državnih institucija za zaštitu ljudskih prava.
- 6. GREVIO će posvetiti dužnu pažnju postojećim obavijestima od drugih regionalnih i međunarodnih instrumenata i tijela u područjima obuhvaćenim ovom Konvencijom.
- 7. Prilikom donošenja upitnika za svaki ciklus procjene, GREVIO će dužnu pažnju posvetiti prikupljanju podataka i istraživanju u državama članicama kako je opisano u članku 11. ove Konvencije.
- 8. GREVIO može dobiti obavijesti o primjeni Konvencije od povjerenika za ljudska prava Vijeća Europe, Parlamentarne skupštine i nadležnih specijaliziranih tijela Vijeća Europe, kao i iz drugih međunarodnih instrumenata. Žalbe uložene ovim tijelima i njihov ishod također su na raspolaganju GREVIO-u.
- 9. GREVIO može organizirati u suradnji s državnim tijelima i, uz pomoć neovisnih lokalnih stručnjaka, posjete državama ako dobivene obavijesti nisu dostatne, odnosno u slučajevima opisanim u stavku 14. Za vrijeme tih posjeta GREVIO će dobiti pomoć stručnjaka iz određenih područja.
- 10. GREVIO priprema nacrt izvješća koji sadrži analizu primjene odredaba, na kojoj se temelji procjena, kao i prijedloge koji se odnose na a to kako članica o kojoj je riječ može riješiti uočene probleme. Nacrt izvješća šalje se na davanje komentara članici koja je u postupku procjene. GREVIO će uzeti u obzir komentare članice prilikom usvajanja izvješća.
- 11. Na temelju svih prikupljenih obavijesti i komentara članica, GREVIO donosi svoje izvješće i zaključke koji se odnose na mjere što ih članice poduzimaju u cilju primjene odredaba ove Konvencije. To izvješće i zaključci šalju se dotičnoj članici i Odboru članica. GREVIO-vo izvješće i zaključci objavljaju se nakon usvajanja, zajedno s naknadnim komentarima dotične članice.

12. Ne dovodeći u pitanje postupak iz stavaka 1.-8., Odbor članica na temelju GREVIO-vih izvješća i zaključaka može usvojiti preporuke koje se odnose na tu članicu: (a) u vezi s mjerama što ih treba poduzeti pri provođenju GREVIO-vih zaključaka, ako je to potrebno određivanjem dana za podnošenje obavijesti o njihovoј provedbi, i (b) s ciljem promicanja suradnje s tom članicom i pravilne primjene ove Konvencije.

13. Ako dobije pouzdane obavijesti koje ukazuju na probleme koje je potrebno odmah rješiti kako bi se sprječio ili ograničio opseg odnosno broj ozbiljnih povreda Konvencije, GREVIO može zahtijevati hitnu predaju posebnog izvješća koje se odnosi na mjere poduzete za sprječavanje ozbiljnog, masovnog odnosno trajnog obrasca nasilja nad ženama.

14. Uzimajući u obzir obavijesti koje je podnijela dotična članica, kao i sve druge pouzdane podatke koji su joj na raspolaganju, GREVIO može naložiti jednom ili više svojih članova da proveđe istragu i hitno izvijesti GREVIO. Kada situacija nalaže i uz pristanak članice, istraga može obuhvaćati posjet na teritoriju članice.

15. Nakon što pregleda nalaze istrage koja se navodi u stavku 14., GREVIO će predati nalaze dotičnoj članici i, po potrebi, Odboru članica i Odboru ministara Vijeća Europe zajedno sa svim komentarima i preporukama.

#### **Članak 69. Opće preporuke**

GREVIO po potrebi može usvojiti opće preporuke o primjeni ove Konvencije.

#### **Članak 70. Sudjelovanje parlamenta u nadzoru nad primjenom Konvencije**

1. Nacionalni parlamenti članica pozvani su da sudjeluju u nadzoru poduzetih mjera u primjeni ove Konvencije.

2. Članice podnose GREVIO-va izvješća svojim nacionalnim parlamentima.

3. Parlamentarna skupština Vijeća Europe pozvana je da redovito prati primjenu ove Konvencije.

#### **Poglavlje X. Odnos prema drugim međunarodnim instrumentima**

#### **Članak 71. Odnos prema drugim međunarodnim instrumentima**

1. Ova Konvencija ne utječe na obveze koje proizlaze iz drugih međunarodnih instrumenata čije su članice ove Konvencije sadašnje ili buduće članice, a koje sadrže odredbe o pitanjima kojima se bavi ova Konvencija.

2. Članice ove Konvencije mogu međusobno sklapati bilateralne ili multilateralne sporazume u vezi s pitanjima koje pokriva ova Konvencija, a u svrhu dopune odnosno jačanja njezinih odredaba ili lakše primjene u njoj sadržanih načela.

#### **Poglavlje XI. Izmjene i dopune Konvencije**

#### **Članak 72. Izmjene i dopune**

1. Svi prijedlozi izmjena i dopuna ove Konvencije koje upute članice bit će preneseni glavnom tajniku Vijeća Europe, a ona ili on će ih proslijediti državama članicama Vijeća Europe, svakoj potpisnici, svakoj članici, Europskoj uniji, svakoj državi pozvanoj da potpiše ovu Konvenciju sukladno odredbama članka 75., kao i svakoj državi pozvanoj da pristupi ovoj Konvenciji sukladno odredbama članka 76.

2. Odbor ministara Vijeća Europe razmotrit će predložene izmjene i dopune i, nakon što obavi konzultacije s članicama ove Konvencije koje nisu članice Vijeća Europe, većinom glasova može prihvati izmjene i dopune sukladno članku 20.d. Statuta Vijeća Europe.

3. Tekst svake izmjene i dopune koji usvoji Odbor ministara sukladno stavku 2. šalje se članicama na usvajanje.

4. Sve izmjene i dopune usvojene sukladno stavku 2. stupaju na snagu prvoga dana u mjesecu nakon proteka mjesec dana od dana kada sve članice obavijeste glavnog tajnika o prihvaćanju izmjena i dopuna.

## **Poglavlje XII. Završne odredbe**

### **Članak 73. Učinci ove Konvencije**

Odredbe ove Konvencije neće dovesti u pitanje odredbe nacionalnog zakonodavstva i obvezujućih međunarodnih instrumenata koji su već na snazi ili mogu stupiti na snagu, a kojima se određuju ili bi se odredila povoljnija prava osobama u sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja.

### **Članak 74. Rješavanje sporova**

1. Članice koje sudjeluju u nekom sporu koji može nastati u vezi s primjenom ili tumačenjem odredaba ove Konvencije prvo će pokušati razriješiti spor pregovorima, pomirbom, arbitražom odnosno nekim drugim načinom mirnog rješavanja spora oko kojeg se usuglase.
2. Odbor ministara Vijeća Europe može uspostaviti procedure za rješavanje sporova koje članice mogu koristiti u slučaju spora, ako se o tome usuglase.

### **Članak 75. Potpisivanje i stupanje na snagu**

1. Ova Konvencija otvorena je za potpisivanje državama članicama Vijeća Europe, nečlanicama koje su sudjelovale u njezinoj izradi i Europskoj uniji.
2. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju. Instrumenti ratifikacije, prihvata ili odobrenja polazu se kod glavnog tajnika Vijeća Europe.
3. Ova Konvencija stupa na snagu prvoga dana u mjesecu nakon proteka tri meseca od dana kada je 10 potpisnica, među kojima najmanje osam članica Vijeća Europe, izrazilo pristanak na obvezivanje Konvencijom sukladno odredbama stavka 2.
4. Ova Konvencija stupa na snagu prvoga dana u mjesecu nakon proteka tri meseca od dana polaganja instrumenta kojim se ratificira, prihvaca odnosno odobrava svaka država navedena u stavku 1. odnosno Europska unija koja naknadno izrazi svoj pristanak na obvezivanje Konvencijom.

### **Članak 76. Pristupanje Konvenciji**

1. Nakon stupanja na snagu ove Konvencije Odbor ministara Vijeća Europe može, nakon konzultacija s članicama Konvencije i njihovog jednoglasnog pristanka, pozvati bilo koju državu koja nije članica Vijeća Europe, i nije sudjelovala u izradi Konvencije, da pristupi Konvenciji odlukom donesenom većinom glasova, sukladno članku 20.d. Statuta Vijeća Europe, tajnim glasovanjem predstavnika članica u Odboru ministara.
2. U svakoj državi pristupnici Konvencija će stupiti na snagu prvoga dana u mjesecu nakon proteka tri meseca od dana polaganja instrumenta za pristup kod glavnog tajnika Vijeća Europe.

### **Članak 77. Teritorijalna primjena**

1. Svaka država Europske unije u vrijeme potpisivanja, odnosno prilikom polaganja svoga instrumenta ratifikacije, prihvata ili pristupa može odrediti teritorij ili teritorije na koje će se ova Konvencija odnositi.
2. Svaka članica može nahradno, putem izjave upućene glavnom tajniku Vijeća Europe, proširiti primjenu ove Konvencije na bilo koji drugi teritorij određen u izjavi i za čije je međunarodne odnose nadležna odnosno u čije je ime opunomoćena poduzimati mjere. U pogledu takvog teritorija, Konvencija će stupiti na snagu prvog dana u mjesecu nakon proteka tri meseca od dana kada glavni tajnik primi takvu izjavu.
3. Svaka izjava sukladna s dva prethodna stavka može se, u pogledu teritorija određenog u izjavi, povući putem obavijesti glavnom tajniku Vijeća Europe. Povlačenje postaje važeće prvoga dana u mjesecu nakon proteka tri meseca od dana kada glavni tajnik primi takvu obavijest.

### **Članak 78. Rezerve**

1. U pogledu bilo koje odredbe ove Konvencije ne mogu se staviti bilo kakve druge rezerve, osim kako je navedeno u stavcima 2. i 3.
2. Svaka država članica Europske unije može, prilikom potpisivanja odnosno polaganja svoga instrumenta ratifikacije, prihvata, odobrenja ili pristupa, putem izjave glavnom tajniku Vijeća Europe pozvati

se na svoje pravo primjene odnosno neprimjene samo u određenim slučajevima ili pod određenim uvjetima odredbe:

- članka 30. stavak 2.;
- članka 44. stavci 1.d., 3. i 4.;
- članka 55. stavci 1. u vezi s člankom 35. po pitanju lakših kaznenih djela;
- članka 58. u vezi s člancima 37., 38. i 39.;
- članka 59.

3. Svaka država članica Europske unije može, prilikom potpisivanja odnosno polaganja svoga instrumenta ratifikacije, prihvata, odobrenja ili pristupa, putem izjave glavnom tajniku Vijeća Europe pozvati se na svoje pravo osiguranja nekaznenih sankcija, umjesto kaznenih sankcija, za ponašanje navedeno u člancima 33. i 34.

4. Svaka članica može u potpunosti ili djelomično povući rezerve putem izjave glavnom tajniku Vijeća Europe. Takva izjava postaje punomoćna od dana kada je primi glavni tajnik.

#### **Članak 79. Važnost i revizija rezervi**

1. Rezerve opisane u članku 78. stavci 2. i 3. vrijede pet godina od dana stupanja na snagu ove Konvencije za svaku članicu. Međutim, ove se rezerve mogu obnoviti na isto vrijeme trajanja.

2. Osamnaest meseci prije dana isteka rezerve glavni tajnik Vijeća Europe šalje obavijest o isteku članici. Ne kasnije od tri mjeseca prije isteka članica obavlještava glavnog tajnika o produljenju, izmjeni odnosno povlačenju rezerve. U slučaju nedostatka obavijesti od članice, glavni tajnik obavijestiti će članicu da rezervu smatra automatski produljenom na razdoblje od šest meseci. Ako članica ne obavijesti glavnog tajnika o svojoj namjeri da produlji odnosno izmjeni svoju rezervu prije isteka tog vremena, dolazi do ukidanja rezerve.

3. Ukoliko članica stavi rezervu sukladno članku 78. stavci 2. i 3., obvezna je podnijeti, prije nego što je obnovi ili na zahtjev, objašnjenje GREVIO-u o opravданoj osnovi za njezino produljenje.

#### **Članak 80. Otkazivanje**

1. Svaka članica može u svakom trenutku otkazati ovu Konvenciju putem obavijesti glavnom tajniku Vijeća Europe.

2. Takvo otkazivanje stupa na snagu prvoga dana u mjesecu nakon proteka tri mjeseca od dana kada glavni tajnik primi obavijest.

#### **Članak 81. Obavijest**

Glavni tajnik Vijeća Europe obavlještava države članice Vijeća Europe, države nečlanice koje su sudjelovale u izradi Konvencije, sve potpisnice, sve članice, Europsku uniju i sve države pozvane da pristupe Konvenciji o sljedećem:

- a. svakom potpisivanju;
- b. polaganju svakog instrumenta ratifikacije, prihvata, odobrenja ili pristupa;
- c. svakom danu stupanja na snagu ove Konvencije sukladno člancima 75. i 76.;
- d. svakoj izmeni i dopuni usvojenoj sukladno članku 72., kao i o danu kada takva izmjena odnosno dopuna stupa na snagu;
- e. svakoj rezervi i povlačenju rezervi stavljenih sukladno članku 78.;
- f. svakom otkazivanju sukladno odredbama članka 80;
- g. svakom drugom činu, obavijesti odnosno komunikaciji koja se odnosi na ovu Konvenciju.

Kao potvrdu toga dolje potpisani, ovlašteni za potpis, potpisali su ovu Konvenciju.

U Istanbulu, dana 11. svibnja 2011.godine, na engleskom i francuskom jeziku, oba teksta jednake vrijednosti, u jednom primjerku koji se polaze u arhivu Vijeća Europe. Glavni tajnik Vijeća Europe šalje ovjerene preslike svakoj državi članici Vijeća Europe, državama nečlanicama koje su sudjelovale u izradi Konvencije, Europskoj uniji i svakoj državi koja je pozvana da pristupi ovoj Konvenciji.

## **Dodatak – Povlastice i imuniteti (članak 66.)**

1. Ovaj Dodatak odnosi se na članove GREVIO-a spomenute u članku 66. Konvencije, kao i na druge članove izaslanstava u državnim posjetima. U svrhu ovoga Dodataka, sintagma „drugi članovi izaslanstava u državnim posjetima“ obuhvaća neovisne nacionalne stručnjake i stručnjake koji se navode u članku 68. stavak 9. ove Konvencije, zaposlenike Vijeća Europe i prevoditelje koje angažira Vijeće Europe u pratnji GREVIO-a za vrijeme državnih posjeta.
2. Prilikom obavljanja dužnosti koje se odnose na pripremu i obavljanje državnih posjeta, članovi GREVIO-a i drugi članovi izaslanstava u državnim posjetima, koji putuju u vezi s tim dužnostima, uživaju sljedeće povlastice i imunitete:
  - a. imunitet od osobnog uhićenja ili pritvora i od oduzimanja osobne prtljage, kao i imunitet od svakog sudskog postupka u pogledu riječi što ih izgovore ili napišu, te svih djela koje učine u službenom svojstvu;
  - b. izuzeće od svih ograničenja njihove slobode kretanja na izlasku i ulasku u svoju zemlju boravka, kao i pri ulasku i izlasku iz zemlje u kojoj obavljaju svoju dužnost, te od registracije kao stranaca u zemlji koju posećuju ili kroz koju prolaze obavljajući svoju dužnost.
3. Za vrijeme putovanja radi obavljanja svojih dužnosti članovima GREVIO-a i drugim članovima izaslanstva u državnom posjetu će, po pitanjima carinske i devizne kontrole, biti dodijeljene olakšice koje se dodjeljuju predstavnicima stranih državnih izaslanstava na privremenoj službenoj dužnosti.
4. Dokumenti koji se odnose na procjenu primjene Konvencije u posjedu članova GREVIO-a i drugih članova izaslanstva u državnom posjetu uživaju nepovredivost ako se odnose na aktivnost GREVIO-a. Službena korespondencija GREVIO-a odnosno službena komunikacija članova GREVIO-a i drugih članova izaslanstva u državnom posjetu ne podliježu zadržavanju ili cenzuri.
5. Da bi članovi GREVIO-a i drugi članovi izaslanstva u državnom posjetu imali punu slobodu govora i potpunu neovisnost u obavljanju svojih dužnosti, imunitet od sudskog postupka za izgovorene ili pisane riječi i sva djela koja učine obavljajući svoje dužnosti i ostat će na snazi, čak i kada osobe o kojima se radi nisu angažirane u obavljanju takvih dužnosti.
6. Povlastice i imunitet dodeljuju se osobama navedenim u stavku 1. ovoga Dodatka u cilju očuvanja neovisnosti pri obavljanju dužnosti u interesu GREVIO-a, a ne u njihovu osobnu korist. Glavni tajnik Vijeća Europe ukinut će imunitet osobama iz stavka 1. ovoga Dodatka u svakom slučaju kada, po njegovu ili njezinu mišljenju, imunitet ometa provođenje pravde i tamo gdje njegovo ukidanje ne dovodi u pitanje interese GREVIO-a.